

talelser; men han udtalte i Hovedsagen som sin Mening — at der var ingen Mangel paa Arbejdskraft paa Landet, naar man blot vilde hyde en ordentlig Dagløn; det, der mangler, er, at Landbruget ikke lønner sine Arbejdere tilstrækkeligt. Jeg skal indrømme, at jeg tror heller ikke, at Landbruget lønner saa godt som Handel og Industri; men de Herrer maa vide, at, naar det er Tilfældet, saa er det, fordi Landbruget ikke kan. Den Kasse, vi have at tage af, har at regne med en bestemt Faktor, nemlig hvad vi kunne faa hjem for vore Produkter fra Udlandet; men det ubelbige er, at vi ikke selv kunne bestemme Prisen. Medens Industri, Haandværk og Handel kunne sige til deres Arbejdere i al Almindelighed: „Ja, naar I forlange højere Arbejdsløn, kunne vi kun give den ved at skyde denne Merudgift over paa Konsumenterne, og saa længe disse uden at knurre betale den, ere vi jo endda i Behold“. Men vi Landmænd staa over for Udlandets Marked, vi maa rette os efter Prisene der, medens vi for alle de Varer, vi skulle have, maa give, hvad den besyttende Industri behager at diktere os. Det er to meget forskellige Forhold. Nu vil jeg oplæse det Spørgsmaal til det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds: Har Landbruget ikke til Dato givet en Arbejdsløn, som det kan være bekendt? Og saa siger jeg: Det har ikke alene givet en Arbejdsløn, som det kan være bekendt, men det har endogjaa, i samme Grad som dets Evne til at hyde denne Løn er aftaget, givet den i temmelig forøget Grad. I samme Grad som Landbrugets svigtende Evne er aftaget, i samme Grad er der krævet større Dagløn, og i samme Grad har Landbruget givet den. Jeg skal fremhæve Udtalelser af to meget bekendte Mænd, to Autoriteter paa dette Omraade. Professor Falbe Hansen har i Tidsskrift for Landøkonomi gjort et lille Regnestykke op, som det høje Ting vil tillade mig at fremkomme med, fordi det klart viser, at Landbruget ikke alene giver en ordentlig Arbejdsløn, men endogjaa en Løn, der gaar ud over dets Evne. Professoren ansætter den Løn, der er givet i en vis Mærke, i Antal Tdr. Rug som Udtryk for samtlige Livsfornödenheder, og her lægger man Mærke til, at just i Begyndelsen af Halvfjerdserne er denne Arbejdsløn steget betydeligt, netop i samme Grad, som Evnen til at betale den er aftaget. Professoren oplyser jaaledes, at i Aaret 1871 kunde en Arbejder for et Mars Løn faa 25 Tdr. Rug eller 340 Kr., i 1883 er han naaet til 31 Tdr. Rug eller 425 Kr.; i 1888 faar han 45 Tdr. Rug eller 433 Kr., og i 1893

er han naaet op til 53 Tdr. Rug eller 517 Kr. Nu kan man maaste sige, at det kun er en enkelt Maade at opgøre dette Regnestykke paa, og jeg skal saa henvise til en anden Autoritet, som kommer til det omtrentlig samme Resultat som Professoren, og det fremhæver jeg som Bevis for, at Regnestykket er rigtigt. — Det er Krarup i den Bog, som han har udgivet med Statsunderstøttelse, og som omhandler det danske Landbrug. Side 532 anstiller han Underøgøller om, hvad en Arbejdsmand har faaet i Løn fra Aaret 1825 til 1890, og han foretager Springene med 15 Mars Mellemrum. Han kommer til det Resultat, at en Arbejdsmand paa egen Koft, naar man regner Aaret til 300 Arbejdsdage, i 1825 fik 150 Kr., i 1845 165 Kr., i 1860 300 Kr., i 1875 390 Kr., i 1890 495 Kr. Vil man nu vide, hvorledes denne Arbejdsløn stiller sig i Forhold til den Pris, Landmændene har faaet for sine Produkter, viser det sig, at Arbejdsmanden i 1825 kunde faa — jeg skal ikke nævne Decimalbrøkerne, kun de hele Tal — 21 Tdr. Rug for sin Dagløn, i 1845 18 Tdr., i 1860 27 Tdr., i 1875 30 Tdr., i 1890 45 Tdr. Nu kunde man sige: Ja, det er jo urigtigt at tage et saadant enkelt Produkt som Rug og benytte det som Maalestof. Naar vi overføre Daglønnen paa Smør, viser det sig, at i 1825 kunde Arbejdsmanden faa 428 Pd., i 1845 393 Pd., i 1860 526 Pd., i 1875 513 Pd. og i 1890 524 Pd. Hvad vise nu alle disse Tal? Vise de ikke saa klart som noget, at Landbruget i Retning af at give en ordentlig Dagløn har strakt sig langt, langt videre, end det har Raad til. Naar den Anklage derfor lyder fra socialdemokratisk Side, at vi ikke have givet en anstændig Dagløn, tror jeg, det hermed er tilbagevist. Naar det siges, at vi ikke have givet saa stor Dagløn som i Byerne, siger jeg: Stab saadane Biltkaar, at vi kunne gøre det, det tror jeg, vilde være heldigt for alle Parter. — Jeg skal kun gøre ganske enkelte Bemærkninger med Hensyn til det foreliggende Forslag. Med Hensyn til § 1 skal jeg sige, at jeg finder, det er en Mangel, at det ene Medlem ikke skal vælges af Landboforeningerne. Jeg synes, det er naturligt, at de Mænd komme til at udpege den Mand, der har bedst Syn paa og Hjerte for, hvad der tjener Husmændene bedst. Jeg synes derfor, det var rimeligt, om man, i Stedet for at lade Amtsraadet vælge ham, lod Landboforeningerne gøre det.

Jeg skal, foranlediget ved et Brev, som jeg har modtaget i Dag, gøre opmærksom